

Kongsberg kommune

Temaplan

Barnehagestruktur 2023- 2030

Kilde: Oppvekstkantoret Kongsberg kommune, motiv fra uteområder ved Rekrutten barnehage

Endringslogg

Versjon 07.09.23 – Kommunestyrets vedtak 30.06.23 synliggjort
Versjon 14.06.23 – Kommunedirektørs forslag til behandling i UKO
Versjon 21.12.23 – justert mangel i innholdsfortegnelsen

Forord

Temaplan for barnehagestruktur bør leses i sammenheng med gjeldende kommuneplan, foreslått temaplan for skolestruktur og de årlige budsjettvedtakene kommunestyret fatter. En oversikt over kommuneplanen, budsjettdokumenter, andre temaplaner og styrende dokumenter finnes på Kongsberg kommunes nettsider.

Kommunedirektør er ansvarlig for utarbeidelse og oppfølging av planen, som vil legges fram for vedtak i kommunestyret. Ansvarlig prosjekteier for planen er kommunalsjef oppvekst.

Prosjektgruppa for temaplanen har bestått av prosjektleder Aud Anita Helliksen, rådgiver Sunniva Vinje Kloed og kommuneplanlegger Martin Hartmann Aasness. Rådgiver Ingunn Wåla, tidligere konstituert oppvekstsjef Håvard Fossbakken og oppvekstsjef Kari Sælebakke har videre gitt verdifulle bidrag i arbeidet. Sist, men ikke minst, bør nevnes at forslaget til ny temaplan har vært lagt fram for arbeidsgruppe for struktur i kommunen. Prosjektgruppa opplever å ha fått verdifulle perspektiver fra denne arbeidsgruppa, som består av private styrere og eiere, kommunale styrere, økonomitjenesten og oppvekstkontoret i kommunen.

Sammendrag

Planen er ment å være et felles kunnskapsgrunnlag, og inneholder videre et sett med prinsipper som skal ligge til grunn når kommunestyret i framtiden skal gjøre valg knyttet til barnehagestruktur. Kapittel 3 og 4 er i stor grad empiri og kapittel 5 inneholder prinsipper for å vurdere tilpasninger i barnehagestrukturen i kommunen (vedtatt i kommunestyret 30.08.2023). Planen gjelder til og med 2030, i likhet med gjeldende kommuneplan.

Oppsummert skal planen framover fungere som:

1. Et felles kunnskapsgrunnlag for interessenter
2. Retningsgivende for valg som må gjøres av myndigheter og aktører
3. Et bidrag til forutsigbarhet for innbyggere, utbyggere og potensielle innflyttere

Kommunedirektør og kommunalsjef oppvekst vektlegger at kommunen skal ha full barnehagedekning og være fleksibel til å også kunne ta inn barn som flytter til kommunen mellom hovedopptak. Trenden med færre barn per årskull gjør det likevel nødvendig å tilpasse tilbudet av totalt antall barnehageplasser til et redusert behov. Behovet for barnehageplasser er lavere nå enn for noen år tilbake og trenden med færre barn ser ut til å fortsette både i Kongsberg og en rekke andre kommuner.

Forholdet mellom kapasitet og etterspørsel etter barnehageplasser kan variere i ulike områder av kommunen. De ulike områdene i kommunen er definert som barnehagesoner. Sonene gir foreldre en forutsigbarhet for hvilket geografisk område det er rimelig å kunne forvente å få en barnehageplass innenfor. De definerte sonene tar utgangspunkt i tradisjonelle etterspørselsmønstre, og er et uttrykk for interesseavveininger mellom faktorer som pedagogiske og sosiale hensyn, en bærekraftig kapasitetsutnyttelse og akseptable reisetider mellom hjem og barnehage.

Kommunestyret vedtok i 2017 et mål om en relativt lik fordeling av barnehageplasser i kommunal og privat regi. Gjennom vedtak av prinsipper for barnehagestruktur 30.08.2023, har kommunestyret i praksis opphevet tidligere vedtatte mål om en relativt lik fordeling av barnehageplasser i kommunal og privat regi. Kapittel 5 inneholder de nå vedtatte prinsippene for barnehagestruktur.

Per nå er forholdstallet mellom kommunale og private barnehager rundt 25-75. Kommunen har ikke myndighet til å beslutte en reduksjon i plasser i den enkelte private barnehage, eller eventuelt å avvikle privat eide barnehager, men kan velge å ikke tillate flere nyetableringer. Regjeringen har varslet at det i løpet av 2023 skal fremmes og høres et forslag med mål om å gi kommunene nye virkemidler for å regulere dimensjoneringen av det samlede barnehagetilbudet.

Det er avgjørende for vekstmålet til Kongsberg kommune at kommunen har tilstrekkelig kapasitet og fleksibilitet til å kunne ta imot innflyttere med barn underveis i opptaksåret. Kapittel 5 inneholder derfor prinsipper som uttrykker en høyere ambisjon for tilgang på barnehageplasser, enn den lovfestede retten til barnehageplass. Behovet for å ta ned antall barnehageplasser som følge av trenden med mindre barnekull, må balanseres opp mot ønsket om å ha fleksibilitet og kapasitet til å ta opp barn underveis i året. Hensynet er viktig for å være attraktiv som ny bostedskommune for potensielle nye innbyggere. Begge hensynene understøtter det samme målet i kommuneplanen - om vekst og bærekraftig økonomisk utvikling.

Innhold

1. Formål med temaplanen.....	6
2. Bakgrunn for nåsituasjonen i barnehagesektoren	6
3. Dagens situasjon og utfordringsbilde.....	7
Overkapasitet i antall barnehageplasser.....	7
Kommunens myndighet og ansvar	7
Endringer i demografi skaper behov for tilpasning av tjenester	8
Framskrivninger av antall barn	10
Rammebetingelser for barnehager	11
Lokale retningslinjer for etablering og drift av barnehager	12
Arealvurderinger bestemmer antall barn tillatt i hver barnehage.....	13
4. Barnehagestruktur – kapasitet, lokalisering og kjennetegn.....	13
Sone Raumyr.....	15
Sone Madsebakken.....	16
Sone Gamlegrendåsen	17
Sone Wenersborg	18
Sone Jondalen - Skavanger	19
Sone Berg - Kongsgårdsmoen	21
Sone Efteløt	23
Sone Hvitvingfoss	24
5. Prinsipper for å vurdere tilpasninger av barnehagestruktur.....	25
Prinsipper for barnehagestrukturen	25
Felles prinsipper for strukturvalg barnehager og skoler	26
Vedlegg	27

Figurer

Figur 1 Befolkningsutvikling Kongsberg 2016-2040	9
Figur 2 Estimerte endringer neste 5 år ulike aldersgrupper (Prognosesenteret).....	9
Figur 3 Utvikling i antall fødsler	10
Figur 4 Utvikling i antall barn alder 1- 5 år.....	11
Figur 5 Sonene Raumyr, Madsebakken, Gamlegrendåsen og Wenersborg.....	14

Tabeller

Tabell 1 Barnetallsutvikling Raumyr.....	15
Tabell 2 Barnetallsutvikling Madsebakken.....	16
Tabell 3 Barnetallsutvikling Gamlegrendåsen	17
Tabell 4 Barnetallsutvikling Wenersborg	18
Tabell 5 Barnetallsutvikling Jondalen - Skavanger	19
Tabell 6 Barnetallsutvikling Berg - Kongsgårdsmoen	21
Tabell 7 Barnetallsutvikling Efteløt	23
Tabell 8 Barnetallsutvikling Hvitvingfoss	24

1. Formål med temaplanen

Formålet med planen er å gi en oversikt over tilstanden og angi retning for hvordan et fremtidig barnehagetilbud kan og bør bli. Empirien synliggjør kommunens estimerte behov for barnehageplasser i et lengre perspektiv. Tilbudt kapasitet bør vurderes opp mot flere faktorer - blant annet krav i barnehageloven, budsjettsituasjon og mål kommunestyret har vedtatt for samfunnsutviklingen i kommuneplanen. Planen viser derfor en framskriving av barnetallet i kommunen, og beskriver nasjonale og lokale rammebetingelser for styring og utvikling av barnehagesektoren.

2. Bakgrunn for nåsituasjonen i barnehagesektoren

Barnehageløftet

Barnehagesektoren har vært i stor utvikling de siste tjue årene. Ved overføringen av barnehagene fra Barne- og familiedepartementet til Kunnskapsdepartementet i 2005 ble barnehagenes status som første viktige trinn i utdanningsløpet og deres betydning som arena for tidlig innsats betydelig løftet. Målet om full barnehagedekning, innføringen av makspris og deretter rett til plass fra 2009 har ført til at barnehagene har gått fra å være et tilbud for de få, til å bli et tilbud de aller fleste barn nå deltar i. Å komme hit krevde stor utbygging og utvikling av sektoren, og i årene etter 2009 balanserte de fleste kommunene rundt målet om å forbli i full barnehagedekning.

Fortsatt fri etableringsrett

Fri etableringsrett for private aktører var et viktig grep for å skyte fart i barnehageutbyggingen og i tider med mangel på barnehageplasser var ikke dette en utfordring for kommunene. Det har imidlertid endret seg i en fullt utbygd sektor. Fra 2011 ble det gjort endringer i barnehageloven, med fortsatt fri etableringsrett for private aktører, men kommunene får mulighet til å vurdere søknad fra private aktører om tilskudd til driften på grunnlag av kommunenes faktiske behov for barnehageplasser. Dette gir kommunene økt styringsmulighet. Det betyr at barnehager som finnes egnet i forhold til formåls- og innholdsbestemmelsen har rett til godkjenning. Dette gir lik mulighet for etablering for kommunale og ikke-kommunale utbyggere (Barnehageloven § 14 om Godkjenning). Virkemidlene kommunen har til rådighet er dermed I) å ikke gi tilskudd til drift ved nyetableringer av private barnehager, og II) opprettholde og/eller styrke kapasitet og opplevd attraktivitet i kommunalt drevne barnehager. Kommunen har ingen myndighet til å beslutte en reduksjon av plasser i den enkelte private barnehage, eller eventuelt å avvikle privat eide barnehager.

3. Dagens situasjon og utfordringsbilde i Kongsberg

Overkapasitet i antall barnehageplasser

Barnetallet har i løpet av det siste tiåret gått jevnt ned i Kongsberg kommune. Fra 2014 til 2022 sank kommunens antall barn i alderen 1- 5 år med over 300 barn. Fra 1 575 barn i 2014 til 1 267 barn i 2022. Dette har gitt seg utslag i synkende etterspørsel etter barnehageplasser.

For å dimensjonere barnehagetilbudet bedre i forhold til etterspørselen, har kommunen de siste årene sett seg nødt til å legge ned to kommunale barnehager. Først Skavanger barnehage i 2017, jf. sak nr. 17/15 om barnehagedrift i Kongsberg kommune, deretter Hvitvingfoss barnehage, midlertidig fra 2017 og så permanent fra 2018, jf. sak nr. 18/1092. Den private barnehagen i Hvitvingfoss, Bjørkebakken, kjøpte bygget til Hvitvingfoss barnehage og det er nå privat drift i disse lokalene. I tillegg har kommunen valgt å ikke åpne en avdeling i Kampestadlia barnehage.

Sammenslåingen av de private barnehagene Albatross og Kronen til nye Dampsaga barnehage i 2015 medførte en reduksjon på 35 plasser. I tillegg har to privateide familiebarnehager med 4- 5 plasser hver, samt den internasjonale barnehagen Kongsberg International preschool (KIP) FUS med om lag 25 plasser lagt ned de senere årene.

I Kongsberg kommune er det nå 26 godkjente barnehager, hvorav 7 er kommunale og 19 er private. Dette innebærer at om lag tre fjerdedeler av kommunenes barnehagetilbud er driftet og eid av private aktører.

Kommunens myndighet og ansvar

Det er kommunen som har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass og det er en risiko å stille seg i en situasjon der den kommunale beredskapen er så lav, at man kanskje ikke kan oppfylle lovkravet om rett til plass. En høy andel private barnehager kan utfordre kommunens evne til å håndtere svingninger i etterspørsel etter barnehageplasser i hver enkelt barnehagesone og i kommunen samlet sett.

Etter hovedopptaket til barnehage i 2023 har vi et overskudd på barnehageplasser i kommunen, både i forhold til dagens og fremtidig beregnet behov. Dette skaper utfordringer for styring og økonomi, så vel for kommunen som de private barnehagene, og fordrer en omstilling hos alle.

Kongsberg kommune har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass, jf. barnehagelovens § 16. Dette ansvaret kan ikke pålegges de private barnehagene, som har sine egne opptakskriterier. Det gjør det avgjørende å ha et tilstrekkelig antall kommunale barnehageplasser, selv i en situasjon der behovet for barnehageplasser synes å gå ned.

Kommunen har og som barnehagemyndighet et ansvar for at det er likeverdig og høy kvalitet i barnehagetilbudet, uavhengig av om barnehagene er privat eller kommunalt eide.

Barnehagemyndigheten har som oppgave å drive tilsyn overfor private aktører for å kontrollere at driften er i henhold til barnehageloven og dens forskrifter, men utover dette tilsynsmandatet, har kommunen ingen myndighet over de private barnehagene. Det gir et avgrenset styringsrom og gjør det vesentlig for kommunen å være en mer likeverdig aktør i kommunens samlede barnehagetilbud.

Høringsinnspill fra private aktører viser til at det ikke er eierskap som avgjør kvaliteten. Det er etterspørselen som avgjør om en barnehage har livets rett eller ei. Kommunedirektør er enig i at det ikke er eierskap alene som avgjør kvalitet, men mener at en jevnstor kommunal og privat andel er vesentlig for å ha tilstrekkelig kontroll på kapasitetsstyringen av det samlede barnehagetilbudet i kommunen¹. Kontroll på kapasitet har en direkte sammenheng med kommunens plikt til å oppfylle retten til barnehageplass.

Færre barn vil medføre at både private og kommunale barnehager må tilpasse driften til redusert etterspørsel. Færre barn vil kreve justering av driften for å opprettholde en bærekraftig økonomi i barnehagene. Private barnehager er i stor grad finansiert av offentlige midler, men Kongsberg kommune har ikke anledning til å finansiere eventuelle underskudd i private selskaper.

Endringer i demografi skaper behov for tilpasning av tjenester

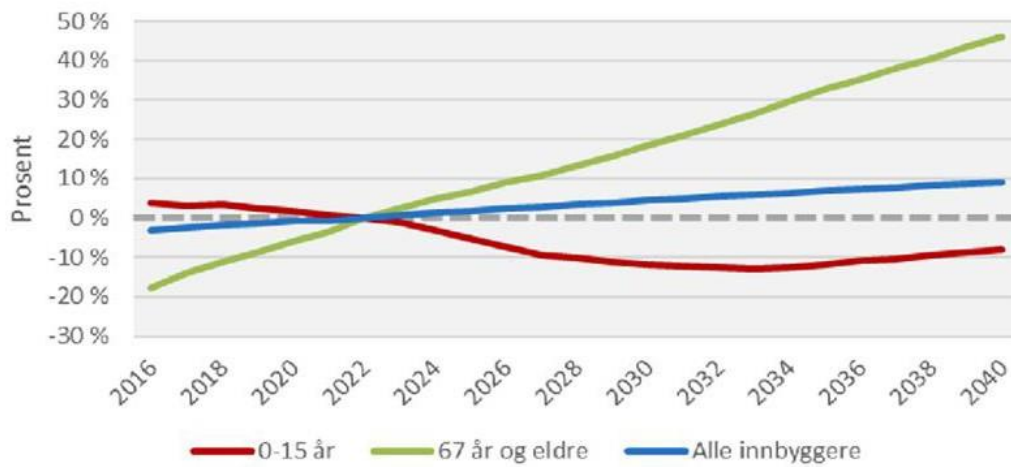
I budsjett- og handlingsprogram for 2023 er endringene i befolkningssammensetningen beskrevet slik: «Befolkningsframskrivingen for Kongsberg, som landet for øvrig, viser at vi nærmer oss et vippepunkt- der vi i kommunen får færre barn og flere eldre. Det betyr at vi fremover vil ha ledig kapasitet på barnehageplasser både i kommunale og private barnehager. (...) For å gjøre en mer presis beregning av økonomiske behov på barnehageområdet framover, vil derfor oppvekst i 2023 se på mulighet for nødvendige kapasitetsjusteringer».

---

¹ Kommunedirektør anbefalte at målet fra 2017, om en om lag like stor andel private og kommunale barnehager skulle videreføres i prinsipper for barnehagestruktur. Kommunestyret valgte å endre prinsippet til at det «skal være både kommunale og private barnehager» i kommunen.

Befolkningsutvikling Kongsberg 2016 - 2040

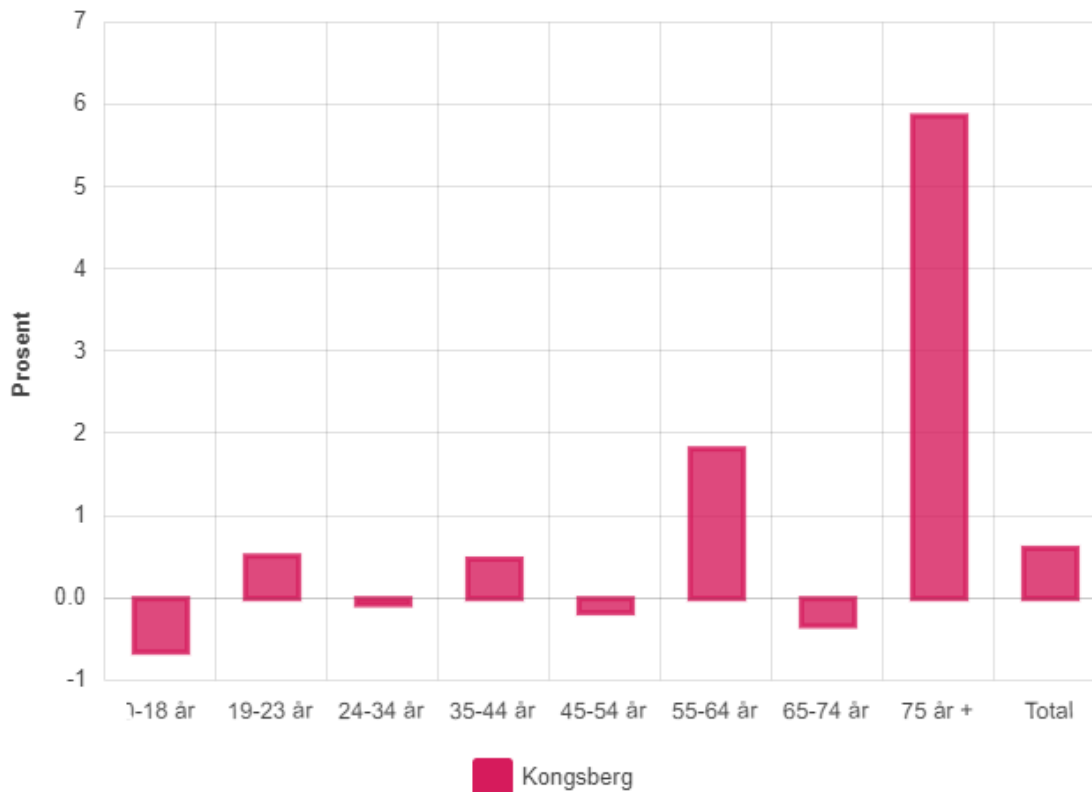

Befolkningsutvikling Kongsberg 2016-2024

Figur 1 Befolkningsutvikling Kongsberg 2016-2040

Framskrivninger fra SSB viser samme trend for endringer i ulike aldersgrupper.

Forventet årlig endring (%) neste fem år per aldersgruppe

Figur 2 Estimerte endringer neste 5 år ulike aldersgrupper (Prognosesenteret)

I budsjettforslaget for 2023 er en av utfordringene for oppvekstfeltet beskrevet slik:

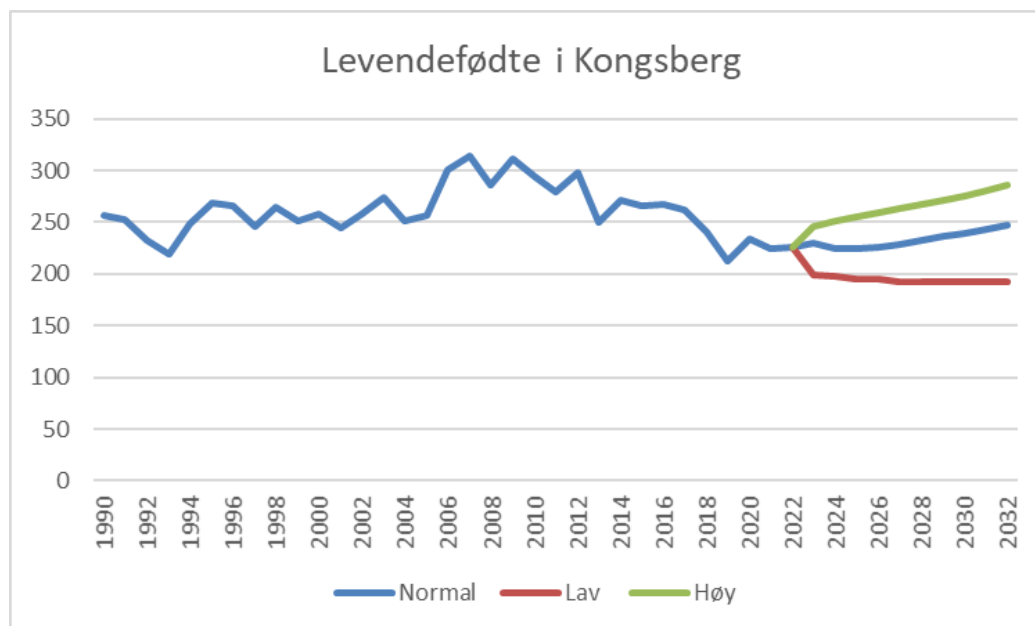
«Forventninger om elevstallreduksjon er justert i budsjetttrammen for 2023. Prognosene viser en relativt stor nedgang i elevtallene de kommende årene. Det ligger en risiko i dette da erfaring tilsier at nedgangen ikke blir like stor som statistikken tilsier».

Budsjettforslaget ble fulgt opp av Utvalg for kultur og oppvekst (UKO), som den 16.11.2022 vedtok «Det er ønskelig at det blir utarbeidet en barnehagebruksplan i sammenheng med skolebruksplanen som er bestilt, vi ønsker at disse planene høres bredt og kommer tilbake til UKO i juni møtet 2023»

Med sterk rekruttering til Teknologiparken, er det sannsynlig med tilflytning av en del unge arbeidstakere i fertil alder. Vi regner med at rundt 1000 nye arbeidstakere knyttet til Teknologiparken vil bosette seg i kommunen de neste 5 årene. Kongsberg kommune har vedtatt å bosette 150 flyktninger for både 2022 og 2023. Til sammen vil disse faktorene bidra at den generelle trenden med nedgangen i barn i barnehagealder vil kunne motvirkes noe.

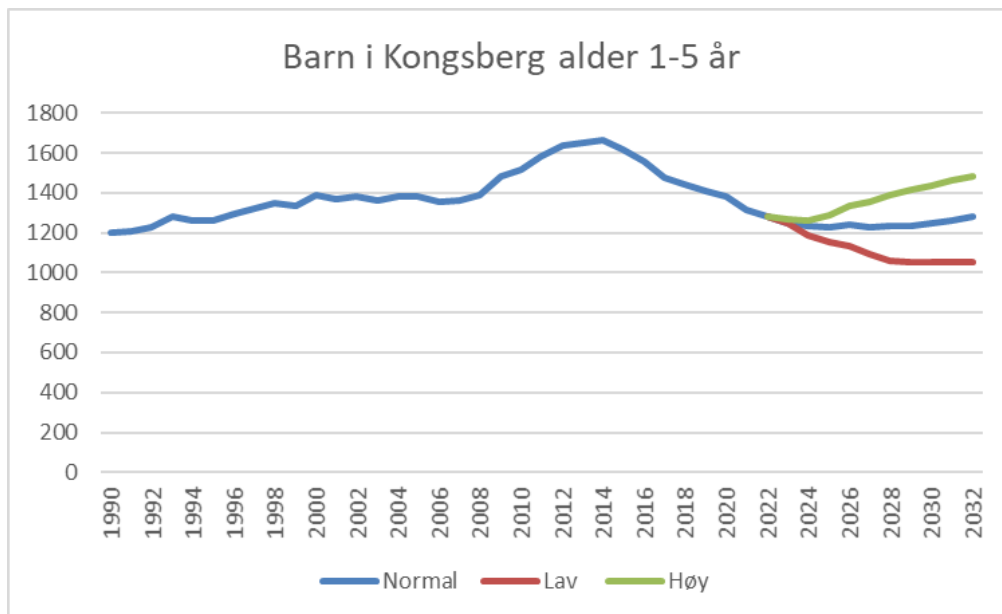
Framskrivninger av antall barn

Grafen under viser SSBs beregnede sannsynlige utvikling i antall fødte barn i kommunen. Dernest vises grafen over SSBs antatte sannsynlige utvikling i barn i alderen 1-5 år. Blå kurve viser framskrivning ved normal vekst, mot lav vekst (rød) og høy vekst (grønn).

Figur 3 Utvikling i antall fødsler

De siste 10 årene har det vært en fallende trend og antallet fødsler har stabilisert seg under 250 per år. Med en normal befolkningsvekst etter SSBs prognoser, kan vi forente rundt 250 fødsler per år innen 2030.

Figur 4 Utvikling i antall barn alder 1- 5 år

Antall barn i alderen 1-5 år hadde en topp med rundt 1650 barn i 2013-2014, og har siden hatt en fallende trend ned mot 1200-1300 barn. SSB forventer en svak økning framover, gitt en befolkningsvekst på nivå med landet øvrig. Kommunen bør derfor planlegge for at dagens nivå stabiliserer seg eller øker svakt de neste 5 årene.

Rammebetingelser for barnehager

Kongsberg kommune er både barnehageeier og barnehagemyndighet og er i begge roller underlagt en rekke lovbestemmelser og retningslinjer. Disse er førende for utformingen av kommunens barnehagetilbud.

Lov om barnehager (barnehageloven) med tilhørende forskrifter, deriblant Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver samt Forskrift om miljørettet helsevern for skoler og barnehager, angir kommunens ansvar som lokal barnehagemyndighet og overordnede rammer for dimensjonering og utforming av barnehagebygg.

Alle barn i Kongsberg skal ha et fullverdig pedagogisk og likeverdig barnehagetilbud, jf. barnehagelovens § 1 og 2 om barnehagens formål og innhold. Dette er uavhengig av om de går i en kommunal eller privat barnehage.

Barnehagelovens § 16 regulerer barns rett til plass i barnehage. I loven står det at barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har rett til plass fra august. Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har rett til plass innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år. Barnet har rett til plass i den kommunen det er bosatt.

Barnehagelovens § 10 fastslår kommunens ansvar som lokal barnehagemyndighet og stiller krav til både kvalitet og kapasitet. Kommunen skal gi veiledning om og påse at barnehagene drives i samsvar barnehagelovens bestemmelser (kvalitet). Videre har kommunen plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder, jf. § 16. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov (kapasitet).

Å oppfylle barns rett til plass, er en plikt som tilligger kommunen. Plikten kan ikke pålegges private barnehageeiere, som vedtar sine opptakskriterier i egne vedtekter.

I Kongsbergs kommuneplan for perioden 2018- 2030 er vekst og attraktivitet et av innsatsområdene. Kommunen har satt seg mål om langsiktig befolkningsvekst og vil særlig oppnå dette gjennom å beholde og tiltrekke seg unge innbyggere (aldersgruppen 18- 35 år). For denne aldersgruppen vil gode barnehage- og skoletilbud være viktig.

I kommunens lokale retningslinjer for etablering og drift av barnehager, vedtatt i kommunestyret 22.02.2017, slås det fast at Kongsberg skal ha både private og kommunale barnehager. Videre at det bør være et mål i den videre barnehageutbyggingen at andelen private og kommunale barnehager blir om lag like store.

I politisk sak til Utvalg for kultur og oppvekst, ref. sak nr. 2020/4160, om redusert barnetall og overkapasitet i barnehagesektoren konkluderes det med at:

1. Antall barnehageplasser i Kongsberg bør reduseres slik at det i større grad er tilpasset antall barn i barnehagealder.
2. Kongsberg kommune ønsker å opprettholde andelen kommunale barnehageplasser og på sikt øke den, for å kunne ivareta kommunes forpliktelser i henhold til barnehageloven.

Dette er føringer som ligger til grunn for vurderingene i temaplanen barnehagestruktur 2023- 2030.

Lokale retningslinjer for etablering og drift av barnehager

Kongsberg vedtok i 2017 lokale retningslinjer for etablering og drift av barnehager, jf. vedleggene til planen. Formålet med disse retningslinjene er å ha nærmere bestemmelser om utbygging og forvaltning av barnehageplasser i kommunen, for å sikre god planlegging og drift av det totale barnehagetilbudet.

I retningslinjene står det blant annet:

- **Barnehageutbygging:** Kommunen har et lovpålagt krav til å sørge for nok barnehageplasser. Opptakskriteriene nedfelles i den enkelte barnehages vedtekter. Kommunen kan ikke forplikte de private barnehagene til å oppfylle lovkravet med mindre det er nedfelt i vedtektene. Ved eierskap til tomt, bygg eller drift kan kommunen sette krav til vedtektene.

- **Areal- og barnehagetomter:** Ved regulering av nye arealer til boligbygging av et visst omfang, skal det avsettes areal til nye barnehager (...) For å sikre tilstrekkelig barnehageplasser til kommunens innbyggere, har kommunen som mål å ha eierskap til aktuelle nye barnehagetomter. Som grunneier er kommunen friere til å sette vilkår til barnehageutbygger.
- **Etablering av nye barnehager:** Kommunen skal vurdere om og hvor det er behov for barnehageplasser, samt vurdere eierskapet. Det tilstrebes en geografisk plassering av barnehagene som samsvarer med befolkningen i skolekretsen.

Arealvurderinger bestemmer antall barn tillatt i hver barnehage

Kommunen avgjør søknader om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet ut fra formål og innhold (barnehagelovens § 14, 1.ledd). Veiledende norm for barns leke – og oppholdsareal er 4 kvadratmeter netto per barn over 3 år og om lag 1/3 mer for barn under 3 år. Utearealet bør være om lag 6 ganger så stort som det godkjent leke- og oppholdsarealet inne.

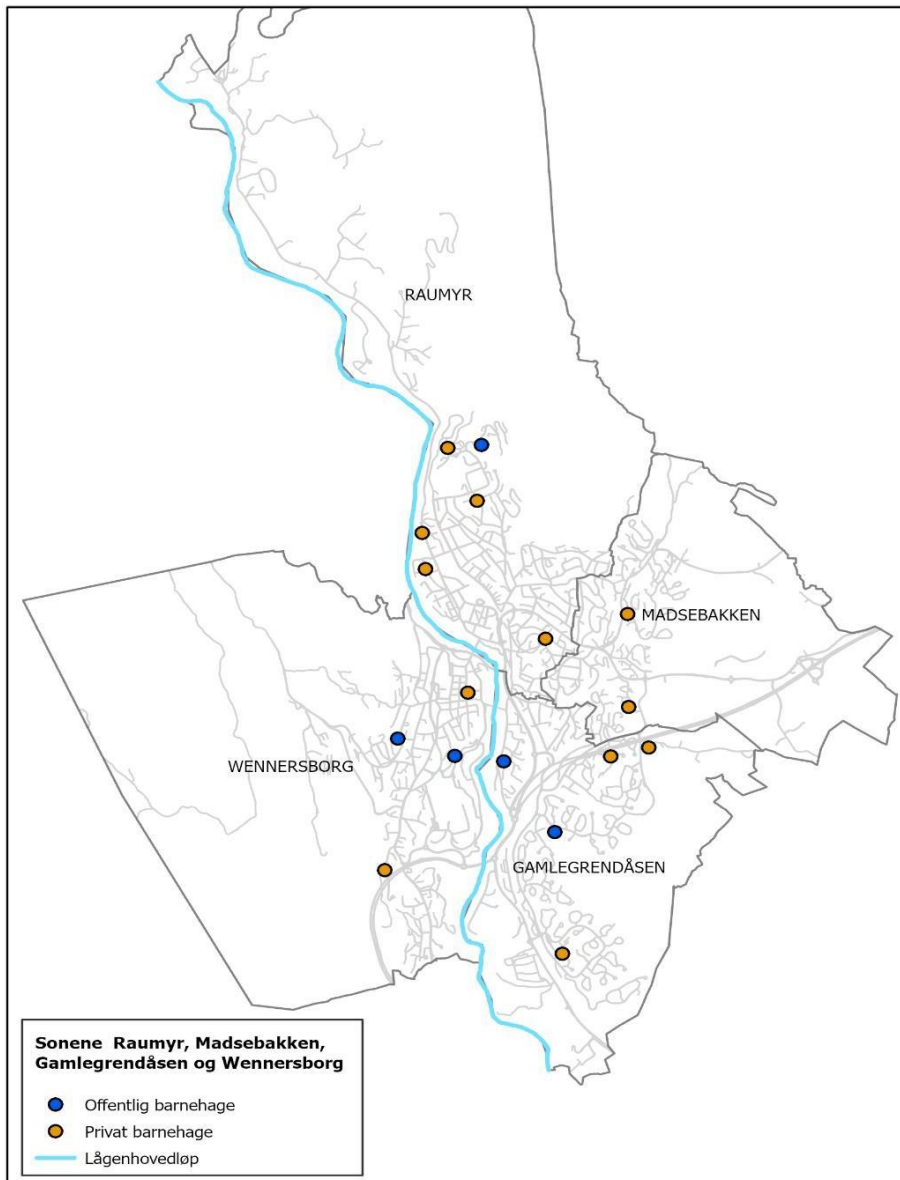
Barnehagenes godkjente leke- og oppholdsareal er utgangspunktet for å indikere antallet ledige plasser i hver barnehagesone.

4. Barnehagestruktur – kapasitet, lokalisering og kjennetegn

Barnehagene i kommunen er fordelt i ulike barnehagesoner. Tabellene viser antall barn i barnehagene samt ledig kapasitet omregnet til plasser for barn over 3 år, per februar 2023. Kartbladene er ment å gi en oversikt over hvor de ulike barnehagene er lokalisert geografisk. Foreldre søker erfaringsmessig gjerne plass i en barnehage i nærheten av egen bopel, mens andrevalget gjerne er i nærheten av egen arbeidsplass. Søkevalg og transportbehov er viktige hensyn, både ut ifra et foreldreperspektiv og for kommunen som helhet ut ifra et miljøperspektiv. Barnehagetilbudet i Kongsberg er mangfoldig. Dette gjenspeiler mangfoldet i befolkningen og gir foreldrene stor valgfrihet.

Sonene Raumyr, Madsebakken, Gamlegrendåsen og Wennersborg

Disse sonene har til felles at de har boligarealer med tett befolkede områder med relativt kort reisevei til Kongsberg sentrum. Noen søker derfor barnehageplass nær jobb.

Figur 5 Sonene Raumyr, Madsebakken, Gamlegrendåsen og Wennersborg

Sone Raumyr

Tabell 1 Barnetallsutvikling Raumyr

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	40	36	38	31	33	37	42
Kampestadlia	40	36	38	31	33	37	42
Private barnehager	289	266	241	224	199	214	124
Dampsaga	98	86	75	74	64	71	32
Kongsberg Montessori bhg	34	25	25	18	15	27	16
Raumyr	52	54	48	43	40	35	29
Skytterløkka	42	35	36	36	31	34	24
Læringsverkstedet Risteigen	63	66	57	53	49	47	23
Totalt antall barn	329	302	279	255	232	251	139

Forventet utvikling for barnetall i sonen

SSB forventer en klar nedgang i antall skolelever i sonen de neste 5 årene, og antall barnehagebarn viser også en markant fallende trend fra 2017. Vi forventer at det vil stabilisere seg på omtrent nåværende nivå for antall barnehagebarn de neste 5 årene. Utbygginger på Kampestad og i Klemsgate vil kunne motvirke noe av nedgangen, og på lengre sikt er det tilrettelagt for et stort volum utbygginger av leiligheter og småhus i sonen (bl.a. Hellebekk, Skolegatakvartalet, Edvardsløkka m.fl.). I sonen er det nær 1200 innbyggere over 70 år. Det er sannsynlig at flere av disse vil kjøpe mindre bolig, flytte til institusjon eller falle fra de neste 10 årene.

Hva kjennetegner sonen?

- Stor overkapasitet og høy andel private barnehager
- En god miks av småhus, eneboliger og leiligheter
- Sentrumsnært område, som trolig gradvis vil komme til å transformeres til flere småhus og leiligheter og mer urbane bomiljøer
- Sonen omfatter også Nymoens/sentrum nord
- Nærhet til flyktningmottaket i kommunen
- To barnehager som samarbeidet med KIS om en internasjonal profil

Sone Madsebakken

Tabell 2 Barnetallsutvikling Madsebakken

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	0	0	0	0	0		0
Private barnehager	144	137	138	142	127	130	33
Madsebakken barnehage	70	68	69	71	66	66	20
Hovdeplassen barnehage	74	69	69	71	61	64	13
Totalt antall barn	144	137	138	142	127	130	33

Forventet utvikling for barnetall i sonen

Prognosene til SSB viser en forventet nedgang i antall skoleelever i sonen, og utviklingen i antall barnehagebarn viser også en fallende trend. Vi forventer en utflating og seinere økning av antall barn i barnehagealder i et 5-årsperspektiv. Dette skyldes forventet innflytting i nye boligfelt på Rødshøgda og Stertebakke fra 2025, samt en viss rullering av eldre boliger fra 1980-tallet og tidligere. Nær 400 innbyggere i sonen er over 70 år per 2022, og det er sannsynlig at en stor andel av disse vil flytte i mindre bolig, på institusjon eller falle fra de neste 10 årene.

Hva kjennetegner sonen?

- Vi regner med at flere bosatt i sonen benytter barnehager utenfor egen skolekrets
- Relativt ny boligmasse i nordre deler av sonen, og en sannsynlig oppføring av 300 - 400 nye boliger de neste 10 årene, vil forskyve tyngdepunktet i sonen nordover.
- I stor grad eneboliger, men med innslag av småhus og leiligheter. Mange barnevennlige områder.

Sone Gamlegrendåsen

Tabell 3 Barnetallsutvikling Gamlegrendåsen

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledige plasser
Kommunale barnehager	142	147	143	132	136	138	10
Gamlegrendåsen	59	61	62	59	60	57	0
Tislegård	83	86	81	73	76	81	10
Private barnehager	203	194	200	193	192	192	65
Langekjenntunet	91	92	90	86	83	85	38
Løvås	24	23	22	20	20	15	15
Mormors have	88	79	88	87	89	92	12
Totalt antall barn	345	341	343	325	328	330	75

Forventet utvikling i barnetall i sonen

Prognosene til SSB viser en nedgang i antall barn skolebarn i sonen og antall barn i barnehagene viser også en fallende tendens fra 2017. I et 5-årsperspektiv forventer kommunen likevel en svak økning av antall barn i barnehagealder som følge av trenden for fødsler i kommunen og utbyggingene av boligfeltene i Lågenlia og Lafteråsen. Rullering av brukte boliger vil trolig tiltrekke seg barnefamilier, og sonen er erfaringsmessig attraktiv for arbeidstakere i Teknologiparken. Mer enn 500 innbyggere i sonen var over 70 år per 2022, og en stor andel av disse vil sannsynligvis flytte i mindre bolig, på institusjon eller falle fra de neste 10 årene.

Hva kjennetegner sonen?

- Sannsynlig med opp mot 400 nye boliger neste 10 år (Lågenlia, Lafteråsen og Gamlegrendåsen terrasse), hvorav rundt 200 boliger er særlig barnevennlige
- I stor grad eneboliger og småhus med høy andel barnefamilier.
- Boligmassen er eldst i nordre del av sonen og nyest i søndre del

Sone Wennersborg

Tabell 4 Barnetallsutvikling Wennersborg

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	78	78	69	69	70	68	11
Kragsgate	29	29	24	27	25	29	4
Venåsløkka	49	49	45	42	45	39	7
Private barnehager	130	117	106	111	108	100	39
Idea	60	58	56	60	60	52	2
Sølvstuppen	70	59	50	51	48	48	37
Totalt antall barn	208	195	175	180	178	168	50

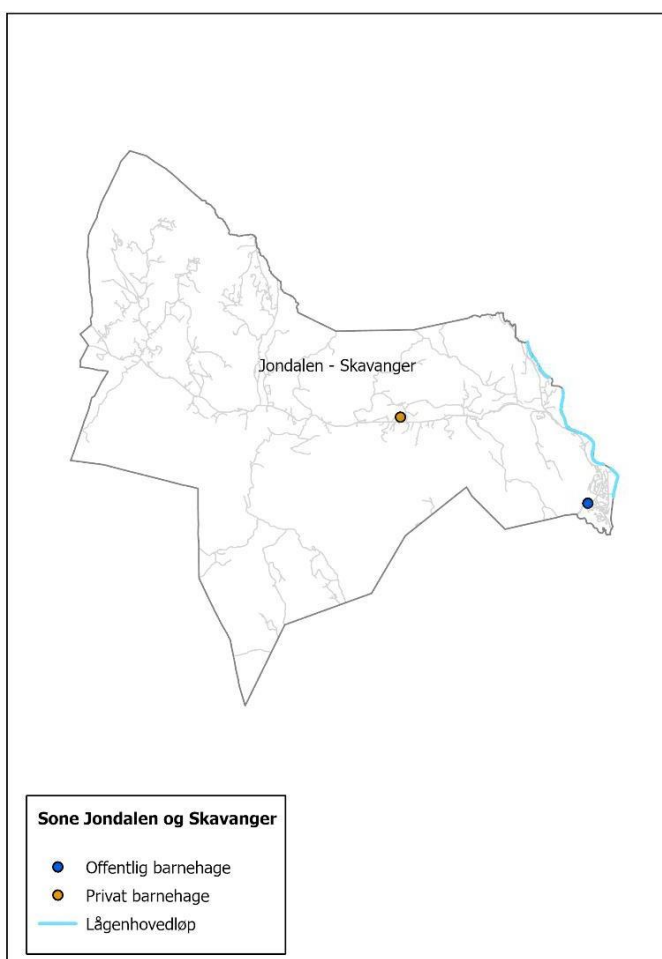
Forventet utvikling i barnetall i sonen

I utgangspunktet er det et ganske stabilt antall barn i barnehagene og en relativ stabil prognose for antall skoleelever framover. Med utbygging på Svartås og i Feltberederåsen vil potensialet for flere barnehagebarn øke noe. Den nærstående utbyggingen på Gluggeløkka vil i utgangspunktet sokne til Kongsgårdsmoen skole, men vil øke etterspørselen etter barnehageplasser også i Wennersborg skolekrets. På lang sikt kan vi regne med at fortetting på Vestsida vil kunne motvirke den overordnede trenden for nedgang i antall barn. Rund 500 innbyggere i sonen Wennersborg er over 70 år, og det er sannsynlig at en del av disse vil flytte til mindre bolig, på institusjon eller falle fra de neste 10 årene. Samlet sett tror vi derfor på en økt etterspørsel etter barnehageplasser i Wennersborg sone.

Hva kjennetegner sonen?

- En god miks av private og kommunale barnehager
- En stor variasjon av ulike boligtyper, alder på boligmassen og flere ulike bomiljøer
- Sentrumsnært og Vestsida inngår i sonen.
- Sannsynlig med en gradvis transformasjon av flere områder til mer urbane miljøer

Sone Jondalen - Skavanger

Tabell 5 Barnetallsutvikling Jondalen - Skavanger

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	94	95	88	79	78	86	23
Idrettsparken	94	95	88	79	78	86	23
Private barnehager	12	12	12	12	13	11	3
Jondalen	12	12	12	12	13	11	3
Totalt antall barn	106	107	100	91	91	94	26

Forventet utvikling i barnetall i sonen

Sonen har en nedgang i antall barn både i Idrettsparken og Jondalen barnehager. Det er forventet en nedgang også i antall skoleelever framover. Gamle Skavanger barnehage ble lagt ned i tilbake i 2017. Enkelte av barna i sonen benytter trolig barnehage utenfor sonen, nær arbeidsplasser andre steder i kommunen.

Utbygginger i sonen kan trolig gi rundt 50 nye boenheter framover, og vil motvirke nedgangen noe. Dersom planlagt boligfelt i Jondalen viser seg å ha økonomisk bæreevne og tilstrekkelig etterspørsel fra kjøpere, vil barnetallet ved Jondalen barnehage trolig øke. Det mest sannsynlige er likevel at antall barn i hele sonen går ned som ellers i kommunen, som følge av redusert antall barnefødsler. Det er et moderat potensial for rullering av boliger, som følge av rundt 450 innbyggere over 70 år i sonen.

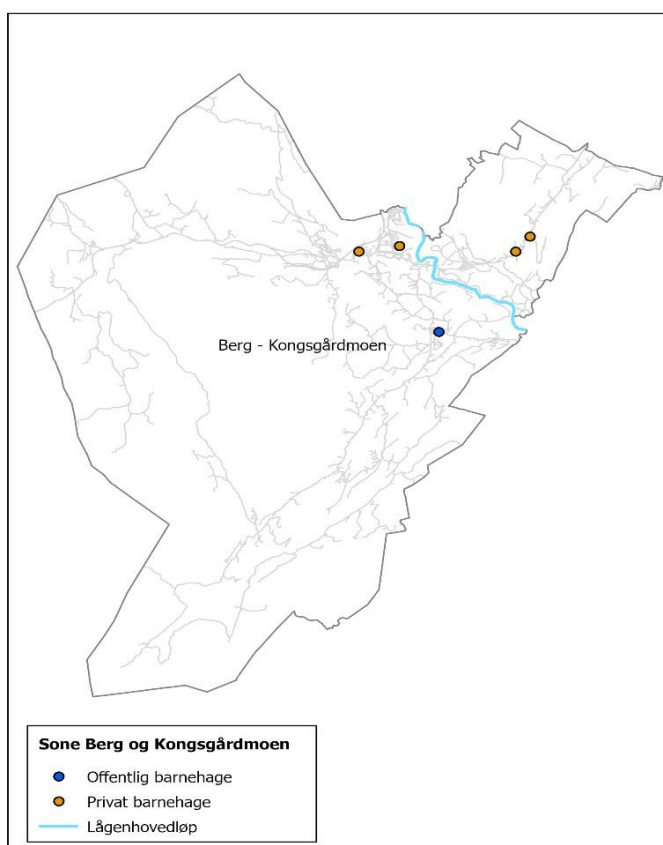
Vedtak om bosetning av 300 flyktninger i løpet av 2022 og 2023 kan bidra til at sonen får flere innflyttere med barn i barnehage- og skolealder. Erfaringsvis er Skavanger en sone der mange flyktninger bosetter seg.

Samlet sett tror vi antall barnehagebarn vil holde seg relativt stabilt rundt dagens nivå framover, og det vil neppe være behov for økt kapasitet.

Hva kjennetegner sonen?

- En god miks av ulike typer boliger og bomiljøer. Fra landbruksomland med ruralt preg i Jondalen, til en god miks av leiligheter, småhus og eneboliger nærmere sentrum.
- Idrettsparken barnehage, Skavanger barneskole og Vestsiden ungdomsskole er relativt nye bygg, og bomiljøene har en fordelaktig nærhet til blant annet Idrettsparken, Kongsberghallen og Rundtjern.
- Enkelte husholdninger er bosatt et stykke fra barnehager, skoler og fritidstilbud, og er dermed i større grad avhengig av bil enn mer sentrumsnære soner.
- Større innslag av barn med minoritetsbakgrunn og andre morsmål enn norsk skaper behov for økt innsats på blant annet språkutvikling

Sone Berg - Kongsgårdsmoen

Tabell 6 Barnetallsutvikling Berg - Kongsgårdsmoen

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	31	29	30	29	30	28	4
Rekrutten	31	29	30	29	30	28	4
Private barnehager	153	147	151	160	162	160	22
Huldraheimen steinerbarnehage	55	51	53	61	66	66	14
Skrimtrollet	77	78	79	82	76	76	4
Saggrenda	21	18	19	17	20	18	4
Totalt antall barn	184	176	181	189	192	188	26

Forventet utvikling i barnetall i sonen

Berg og Kongsgårdsmoen har i motsetning til andre soner hatt en økning i antall barn i barnehagene fra 2018. Skrimtrollen barnehage har størst kapasitet og ligger nær Kongsgårdsmoen skole. Det er flest private barnehage tilbud i sonen og kun Rekrutten barnehage er kommunal.

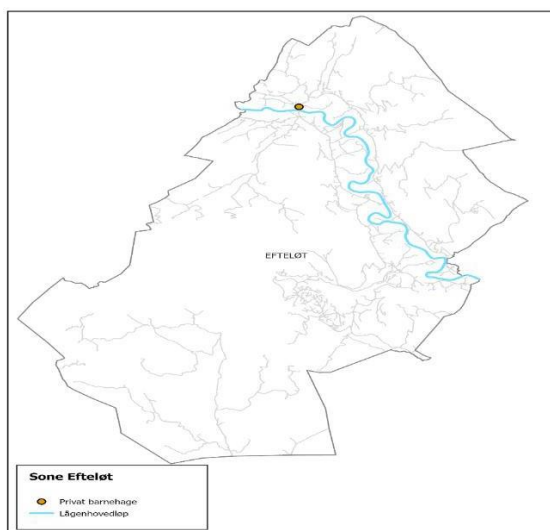
Antall barn kan påvirkes av den snart regulerte utbyggingen på Gluggeløkka, som når den blir realisert, vil tilføre sonen rundt 100 barnevennlige boenheter. Sammen med rundt 10 -20 planlagte eneboliger i Saggrenda, samt arealer avsatt til 3 -5 eneboliger i Påterudveien/Heistadmoen, vil barnetallet totalt sett kunne øke i sonen i et 5 -10 års perspektiv. Rundt 500 innbyggere i sonen er over 70 år, og flere av disse vil trolig flytte til mindre boliger, på institusjon eller falle fra de neste 10 årene. Til sammen er det grunn til å tro at antall barnehagebarn vil øke i sonen framover. Utbygginger vil bidra mest til å motvirke de generelle trendene med færre barnefødsler i kommunen.

I takt med antall utbygginger kan det være aktuelt å vurdere flere kommunale barnehageplasser i denne eller tilstøtende Wenersborg sone.

Hva kjennetegner sonen?

- Lokalisert et stykke fra sentrum, i overgangen til mer rurale strøk, med et stort areal og lav befolkningstetthet i store deler av sonen.
- Omfatter tidligere Øvre Sandsvær kommune, som en del innbyggere fortsatt identifiserer seg med. Enkelte husholdninger er bosatt et stykke fra barnehager, skoler og fritidstilbud, og er dermed i større grad avhengig av bil enn mer sentrumsnære soner. Lågen er en fysisk barriere som deler sonen, men har god veforbindelse og bru.
- En god variasjon i ulike typer boliger og bomiljøer.
- Flere av boligområdene i sonen ligger nær Teknologiparken. Sonen inkluderer Heistadmoen militære leir, derav navnet Rekrutten barnehage.

Sone Efteløt

Tabell 7 Barnetallsutvikling Efteløt

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	0	0	0	0	0		0
Private barnehager	39	39	38	38	38	37	6
Sandsvær	39	39	38	38	38	37	6
Totalt antall barn	39	39	38	38	38	37	6

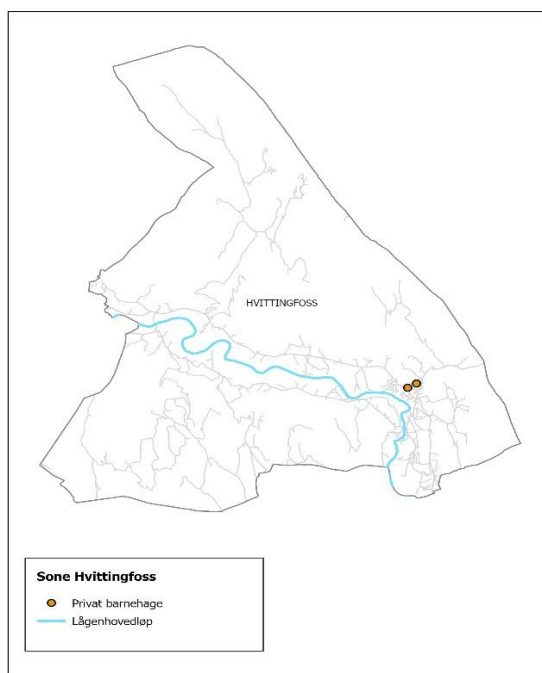
Forventet utvikling i barnetall i sonen

Det har vært et stabilt antall barnehagebarn i Sandsvær barnehage siden 2017. Det er likevel forventet færre skolelever på Efteløt skole de neste 5 årene ifølge SSBs prognose. Sett sammen med befolkningsstruktur og trender for fødsler og barnehagebarn i kommunen under ett, er det mest sannsynlig med en svak nedgang i antall barnehagebarn framover. Det kan komme en utbygging i regi av Tomteselskapet som øker potensialet for antall barn i barnehagen, men det er for tidlig å si om denne utbyggingen vil bli realisert i de neste 5 årene.

Hva kjennetegner sonen?

- Tettbygd strøk i umiddelbar nærhet av skolen og kirken
- Landbrukspreget område med høy rural faktor.
- Rundt 20-30 minutter å kjøre fra Kongsberg sentrum. De fleste husholdninger er i større grad avhengig av bil enn i de mer sentrumsnære soner.

Sone Hvittingfoss

Tabell 8 Barnetallsutvikling Hvittingfoss

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ledig kapasitet
Kommunale barnehager	0	0	0	0	0		0
Private barnehager	62	56	60	60	64	66	50
Bjørkebakken	62	56	60	60	64	66	50
Totalt antall barn	62	56	60	60	64	66	50

Forventet utvikling i barnetall i kretsen

Det har vært relativt stabile barnetall i Bjørkebakken barnehage siden 2017. Dette skyldes i stor grad at den kommunale barnehagen ble lagt ned og at drift og lokaler ble overtatt av Bjørkebakken barnehage. Barnetallet forventes å gå noe ned, men kan motvirkes når en eller flere utbygginger realiseres på Bjørkebo, Fossfjell eller Evju.

Hva kjennetegner sonen?

- Lokalsenter sør i kommunen.
- Landbrukspreget område med høy rural faktor.
- 40 -45 minutter å kjøre til Kongsberg og lang skolevei med buss for elever på videregående skole.
- Landbruk og industri har preget utviklingen av stedet. En del kontakt med innbyggere i nabobygdene Hof i Holmestrand og Svarstad i Larvik (begge i Vestfold fylke).

5. Prinsipper for å vurdere tilpasninger av barnehagestruktur

For å få bedre balanse mellom behov og kapasitet er det nødvendig å redusere antall barnehageplasser. Kongsberg kommune er p.t ikke i posisjon til å pålegge private eiere å redusere antall plasser eller legge ned driften. Stortinget har imidlertid bedt regjeringen om å sende ut et forslag på høring, med mål om å følge opp regjeringsplattformens punkt om å gi kommunene nye virkemidler for å regulere dimensjoneringen av det samlede barnehage-tilbudet i kommunene. Forslaget skal etter planen fremmes i løpet av 2023.

I 2017 vedtok kommunestyret lokale retningslinjer om hhv. I) tildeling av tilskudd til private barnehager og II) etablering og drift av barnehager. Disse retningslinjene foreslår kommunedirektør nå at suppleres med prinsippene under, eller alternativt med justeringer som gjenspeiler kommunestyrets vilje i enda større grad.

Kommunedirektør mener at en neddimensjonering av barnehage tilbudet i Kongsberg er nødvendig for å for å oppnå en bedre balanse mellom behov og kapasitet i kommunen samlet sett. Kongsberg kommune har et nært og godt samarbeid med private barnehager, og har etablert arbeidsgrupper på tvers av eierskap, som blant annet drøfter saker av strukturell karakter. I arbeidsgruppe for struktur går man for eksempel gjennom felles økonomiske utfordringer. Kongsberg kommune vil fortsette med denne typen samarbeid og tilstrebe en god og åpen dialog også framover. Flere av høringsinstansene har uttrykt ønske om det samme, også om kapasiteten må bygges ned.

Dersom det legges opp til forslag til framtidige endringer for en eller flere barnehager, skal dette legges fram for behandling i Utvalg for kultur og oppvekst. Det er da naturlig å vurdere framtidige forslag om tilpasninger og endringer opp mot prinsippene som framgår under, vedtatt av kommunestyret 30.08.2023. Som det fremgår, er noen prinsipper utarbeidet spesielt for barnehagestruktur og noen prinsipper utarbeidet felles for barnehage- og skolestruktur.

Prinsipper for barnehagestrukturen

- 1. I Kongsberg kommune skal det være både kommunale og private barnehager. Dersom barnehagekapasiteten skal endres skal det skje i samarbeid mellom kommunen og de private barnehagene.*
- 2. Innbyggerne i hele Kongsberg kommune skal ha et tilbud om barnehageplass som er praktisk tilgjengelig og samsvarer med punkt 3) a-b. Kommunen vil samtidig tilstrebe en god kapasitetsutnyttelse.*
- 3. For å gi nåværende og potensielle innbyggere et attraktivt tilbud, skal ambisjonsnivået for kapasitet - utover plikten til å oppfylle rett til barnehageplass - være:*
  - a) For sonene Berg-Kongsgårdsmoen, Efteløt, Hvitvingfoss og Jondalen-Skavanger skal det være et godt tilbud i den sonen foreldre er bosatt i.*
  - b) I sonene Gamlegrendåsen, Madsebakken, Raumyr og Wennersborg skal det skal være et godt tilbud i sonen foreldre er bosatt i, eller i tilstøtende nabosone.*

Felles prinsipper for strukturvalg barnehager og skoler

1. *På grunnlag av framskrivinger som viser færre barn og unge, er det framover behov for å evaluere barnehage- og skolestrukturen i kommunen som hovedregel en gang i hver kommunestyreperiode.*
2. *Forslag om endringer i barnehage- og skolestruktur skal legges fram i selvstendige saker. Endringsforslag skal belyse fire viktige hensyn:*
  - a) *I hvilken grad forslaget ivaretar pedagogiske og sosiale hensyn som er vektlagt i barnehageloven og opplæringsloven.*
  - b) *I hvilken grad forslaget gir en kapasitetsutnyttelse som bidrar til en bærekraftig utvikling i kommunens økonomi.*
  - c) *I hvilken grad forslaget gir akseptable reisetider for berørte barn og foreldre.*
  - d) *Hvilke konsekvenser forslaget får for lokalsamfunnet i berørte skolekretser*
3. *Forslag til strukturendringer for skoler eller barnehager skal også belyse hvordan forslaget bidrar til å bygge oppunder kommuneplanens mål for samfunnsutvikling.*

Vedlegg

1. Lokale retningslinjer om tildeling av tilskudd til private barnehager, vedtatt 22.02.2017
2. Lokale retningslinjer for etablering og drift av barnehager, vedtatt 22.02.2017